

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Rescripto tamen Callisti abolitum est jus homagij & juramenti fidelitatis quod Episcopi praestare tenebantur. quoad antea quoque vetitum à Gregorio septimo & Urbano secundo. Cur ita visum ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

annulum. Verum concoquere non potuit quartum caput quod proponebatur. Eo autem decernebatur, teste Rogerio de Hoveden, ut investituram rerum Ecclesiarum nihil omnino sibi laicalis exigat persona. Itaque ob repulsam illam excommunicatus fuit contra sententiam plurimorum.

II. Mirum videri potest Regem Francorum huic excommunicationi consensisse, quia ipse æquè involvebatur ac Imperator. Nam Reges nostri investituram quoque dabant, non quidem episcopatum, neque cum solennitate baculi & annuli, sed investituram rerum & possessionum ecclesiasticarum, ut ex Hincmaro & Ivone supra docuimus. Ut ea difficultate nos expediamus, observandum est bona Ecclesiarum bifariam accipi. Quædam enim vocantur *Regalia*, id est, feuda quæ Regi debent servitium velut à vassallo. Alia verò sunt latifundia & domania quæ Ecclesiæ data fuerunt. Olim autem Reges concessiones & investuras universi patrimonij ecclesiastici dabant. Sed in pactis inter Paschalem & Henricum initis antè quàm Paschalis in carcerem conjiceretur, reperta est nova distinctio, quæ potestatem imperatoriam coerceret ad solam feudorum investituram quæ immediatè pertinerent ad Imperium. Quod alia verò bona, Ecclesiis conservabatur antiqua libertas, ut constat ex epistola *xxii*. ejusdem Paschalis: *Porro Ecclesias cum oblationibus & hereditariis possessionibus, quæ ad regnum manifestè non pertinebant, liberas manere decrevimus.* Adhibenda ergo est distinctio illa propositioni Concilij Remensis. Vnde concludendum est Regem Ludovicum sese accommodasse ad voluntatem Papæ Callisti, dimissa bonorum ecclesiasticorum investitura, solamque feudorum investituram retinuisse. Vno verbo, & quidem apertius, responderi potest discordiam illam fuisse inter Papam & Imperatorem, de investitura corporali disputantes, quæ jam abolita erat in Gallia à tempore Concilij Claromontani.

III. Magnus tandem dies ingenti illi controversiæ, quæ quinquaginta per annos imperium & sacerdotium inter se commiserat, impositus est in Concilio generali Lateranensi à Callisto secundo Papa celebrato anno millesimo centesimo vigesimo secundo, cui interfuit Sugerius Abbas sancti Dionysij, Legatus Ludovici Regis Franciæ. Callistus enim, ex sententia Concilij, hunc modum ei rei adhibuit quo aliquatenus satisfactum est iis quorum intererat. Rescriptum ejus, quod refertur apud Abbatem Urspergensem & Vvilelmum Malmesburiensem, heic ante omnia describendum est.

Tom. II.

Ego Callistus servus servorum Dei dilecto filio suo Henrico Dei gratia Romanorum Imperatori Augusto concedo electiones Episcoporum & Abbatum Teutonici regni, quæ ad regnum pertinent, in presentia tua fieri absque simonia & aliqua violentia; ut si qua inter partes discordia emerit, Metropolitanis & provincialium consilio, vel iudicio, saniori parti auxilium & assensum præbeas. Electus autem Regalia per sceptrum à te recipiat; exceptis omnibus quæ ad Romanam Ecclesiam pertinere noscuntur. Et quæ ex his jure tibi debet faciat. Ex aliis verò partibus Imperij consecratus, infra sex menses Regalia per sceptrum à te recipiat.

Ceterum in hoc rescripto quatuor adnotanda sunt. Primum enim discrimen ponit inter Episcopos Germaniæ & aliarum provincialium Imperij. Nam Germanos Episcopos præcipit recipere investituram, etiam ante consecrationem. Secus quoad alios; quos ea tantum lege teneri edicit, ut intra sex mensium spatium à die consecrationis investituram accipiant ab Imperatore. Secundo, mutat solennitatem investituræ; quam fieri per sceptrum jubet, non autem per baculum & annulum. Tertio, investuras coercet ad sola feuda sive regalia. Demum Imperatori reservat, in consequentiam investituræ Regalium, omnia jura & obsequia quæ ad eum pertinent quoad feuda ab Episcopis possessa.

IV. Sed magni momenti est ultima clausula. Nam ea comprehendit revocationem juris cujusdam quod ex investiturarum controversia ortum erat; homagij nimirum & juramenti fidelitatis quod Episcopi præstare tenebantur. Nam satis visum non est Gregorio septimo quod investiturarum usum prohibuisset, sed præterea vetuit ne Clerici homagia Regibus præstarent. *Ut Clericus à laico nunquam justificetur*, inquit, *nec pro terra nec pro aliis rebus quas ab illo teneat, nec sibi hominatum faciat; sed omnino quæ ab eo tenet, sibi, antequàm ullam patiatur injuriam, dimittat.* Hanc prohibitionem in Concilio Claromontano renovavit Vrbanus secundus his verbis: *Ne Episcopus vel Sacerdos Regi vel alicui laico in manibus ligiam fidelitatem faciat.* Hujus autem prohibitionis decernendæ, quam in Concilio Romano idem Vrbanus renovavit, quænam rationes fuerint, aperit Rogerius Hovedenus. Ait enim Papam in ea synodo disseruisse execrabile prorsus esse ut manus quæ eò honoris & dignitatis pervenerent ut ministerio suo Deum creent qui creavit universa, quæque eum offerunt Deo Patri pro omnium hominum salute, quod ipsis quoque Angelis non licet, indignum inquam prorsus esse ut

Vile Radmerum
lib. 2. pag. 15. &
Joanncm Brom-
ton pag. 224.

hæ manus ad eam seu focordiam seu ignaviam demittantur ut imperio subjiciantur earum manuum quas noctu & interdiu coinquinant obscœni contactus, rapinæ, & injusta effusio sanguinis humani. Eodem quoque argumento usus est Paschalis secundus in colloquio Catalaunensi, Legatos Henrici Imperatoris alloquens. Nam isdem Papa, prædecessorum suorum statutis æmulatus, eandem prohibitionem renovaverat in Concilio Lateranensi: *Patrum nostrorum decreta, inquit, renovavimus, sancientes & interdicens ne quisquam omnino Clericus hominum laico faciat.* Idem sensisse videntur Episcopi provincie Remensis è synodo Carisiacensi anno DCCCLVIII. scribentes ad Ludovicum Regem Germaniæ, dum aiunt: *Nos Episcopi Domino consecrati, non sumus hujusmodi homines secularis ut in vassallatico debeamus nos cuilibet commendare.* Infra: *Manus enim christi sacro peruncta, que de pane & vino aqua mixto per orationem & crucis signum conficit corpus & Christi sanguinis sacramentum, abominabile est quidquid ante ordinationem fecerit, ut post ordinationem, episcopatus seculari tangat ullo modo sacramentum.*

Vide supra cap. 20.
§. 2.

Epistola Episcoporum
ad Ludovicum
cap. 15.

V. Verùm his prohibitionibus nequam obsequuti sunt Galli, neque Angli, neque eam Germani. Nam Ivo Carnotensis scribens Paschali Papæ, ait se secundum Pontificis mandatum de restitutione Radulfi Remensis Archiepiscopi tractasse cum Rege & proceribus regni in Curia sive Parlamento in Aurelianensi urbe habito, sed eam obtineri non potuisse nisi ea lege ut Radulfus Regi sacramentum *per manus* (id est, homagium) præstaret more Remensium Archiepiscoporum prædecessorum ejus & ceterorum Episcoporum regni Francici. Eam enim fuisse optimatum in eo negotio pervicaciam ut planè necessarium fuerit eorum obsequi studiis, tamen iusta Pontificis omnino contraria forent: *quia ecclesiastica paci & fraternæ dilectioni sic expediebat, ut in epistola cxc. ait idem Ivo. Orat autem Paschalem ut dispensatione utatur in hac causa, memineritque prudentiæ & pietatis suæ, cum fas non sit debitam fortitudinem hoc loco exercere.*

Vide lib. 4. cap. 13.
§. 1.

VI. Non solum autem in Gallia, sed etiam in Anglia, his Romanorum desiderijs contradicebatur; ut colligitur ex Vvillielmo Malmesburienfi in libro primo gestorum pontificalium. Cùm enim acriter inter se contenderent Henricus secundus Rex Angliæ & Anselmus Cantuariensis Archiepiscopus, qui ob prohibitiones pontificias hominum præstare recusabat, missa est ad Paschalem legatio ad tollendam diffi-

cultatem. Sed cùm Papa editis ea de re constitutionibus pertinaciter adhereret, ejusque auctoritate se Anselmus tueretur, Rex Henricus in hæc verba prorupit: *Quid ad me de literis Apostolici? Iura regni mei nolo amittere.* Vnde factum ut Anselmus iustus sit Regi hominum facere, vel absolutis morum nexibus regno excedere. Tandem Henricus, jus suum retinendo, consensum Pontificis elicit; ut in libro secundo eorundem gestorum pontificalium testatur his verbis idem Vvillielmus Malmesburienfis: *Concessit siquidem Papa ut Rex homagia de electis acciperet, sed nullum per anulum & baculum invessiret.*

Vide Radmer.
lib. 1. hist. Norm.
pag. 61. 70.

Vide Radmer.
pag. 61. 65. 70.
77. 78.

VII. Reges tamen Francorum videntur facilius flexisse, ut morem gererent destinatis Pontificum Romanorum, quoad homagia, non secus ac obsequuti iisdem fuerant quoad solennitatem investiturarum. Dimiserunt enim solennitatem homagij; quæ in eo versabatur ut vassallus manus suas supponere teneretur manibus domini. Retinuerunt tamen homagium quoad Episcopos qui feuda possident, solo fidelitatis juramento ab iis exacto qui nulla feuda possidebant. Hinc orta est distinctio quæ extat in constitutione anni MCCCLXXXII. in qua Episcopi qui juramentum fidelitatis & homagium debent, distinguuntur ab iis qui juramentum tantum fidelitatis debent. Quoniam verò solennitas homagij sublata est, utrumque hodie confunditur quoad Episcopos; qui nullum aliud juramentum præstant quam juramentum fidelitatis, tamen si feuda ad homagium quoque adstringant. Rectè itaque Fridericus primus Imperator respondit Legatis Hadriani quarti Summi Pontificis, qui tamen consentirent ut Episcopi Italiæ Friderico præstarent juramentum fidelitatis, homagium tamen præstari non debere contendebant: *Episcoporum Italiæ ego quidem non affecto hominum, si tamen eos de nostris Regalibus nil delectat habere. Qui si gratanter audierint à Romano Presule Quid tibi & Regi, consequenter quoque ab Imperatore non pigeat audire Quid tibi & possessioni?*

VIII. Ceterum ex hoc loco colligitur juramento saltem fidelitatis consensisse Legatos. Sanè in Concilio Toletanis quarto & decimo pronuntiatum fuerat ad illud Regi præstandum æquè teneri Episcopos ac ceteros subditos. Vsurpabatur porrò id ab Episcopis Gallicanis, ut patet ex canone primo Concilij tertij Turonensis habiti anno DCCCXIII. & ex synodo Aquisgranensi secunda habita anno DCCCXXXVI. cujus ea sunt verba in canone duodecimo secundi capituli: *si quisquam Episcoporum sacramentum fidelitatis illi*